1854. N°. 5.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 11 JANUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 10 Januarij.

Heden had hier de eenvoudige inwijding plaats van een voor de Maatschappij hoogst belangrijk gebouw.

Sedert verscheidene jaren verkeerde het Stads-Schoolgebouw in de Verwerstraat aan 't einde der Groenestegen, een gebouw dat bovendien wel tot eene school werd gebruikt maar er niet toe was aangelegd, in zeer vervallen toestand; ongeschikt zoo wel tot herstel als tot verbeterde inrigting, besloot de regering een geheel nieuw schoolgebouw te stichten op het plein achter het Levendaal aan de Haverstraat, waar de ruimte van grond, de aard der gebuurte en gunstige ligging die plaatsing als om strijd aanbeval.

Dit ruime, luchtige, stevige gebouw dat *f* 8400 heeft gekost en ruim 400 kinderen kan bevatten was in het najaar voltooid en is heden morgen voor het eerst tot onderwijzing geopend.

De verdienstelijke Stads-Hoofdonderwijzer A. van Leeuwen die in het onlangs verlaten gebouw had onderwezen, ontving de Schoolcommissie die zich ten half tien ure derwaarts had begeven, terwijl de Ed. Achtb. Heer Burgemeester Grave van Limburg Stirum en de HH. Mr. J. C. Bucaille en M. G. ten Sande, als leden der Commissie van Fabricage, die van wege de Schoolcommissie aldaar waren genoodigd, deze plegtigheid met hunne tegenwoordigheid vereerden.

Nadat de kinderen een tot dat doel geschikt lied hadden gezongen, vatte de Voorzitter der School-Commissie, de Wel-Eerw. Zeer-Geleerde Heer N. Berkhout het woord op. Na een biddend woord van toewijding, verwelkomde hij den Heer Burgemeester en de beide genoemde Heeren, met dankbetuiging namens de School-Commissie voor de belangstelling der Regering in het onderwijs der behoeftige kinderen, haar de voortdurende zorg daarvoor aanbevelende; hield vervolgens eene toespraak die van hartelijke deelneming getuigde, tot den waardigen Hoofd-Onderwijzer, hem kracht en lust wenschende om na eene loopbaan van 34 jaren, zijne taak in het nieuwe gebouw met vernieuwden ijver op te vatten, en rigtte toen zijne rede tot de verdere Onderwijzers onder den Hoofd-Onderwijzer werkzaam. De geachte Spreker had voorts nog een liefderijk en aanmoedigend woord tot de kinderen, en gelijk hij zijne rede met een biddend woord begon, eindigde hij die ook alzoo.

Wij kunnen van die toespraken hier slechts met enkele woorden gewag maken, doch zouden zoo gaarne van wege de uitnemende geschiktheid, waardigheid en sierlijke beknoptheid ze in hun geheel mededeelen.

Hierna hieven de kinderen andermaal een feestzang aan, waarop de Hoofd-Onderwijzer in eene zeer gepaste rede het gevoel zijns harten, zijnen dank en zijne blijdschap uitdrukte, dat het hem mogt gebeuren den wensch naar een geschikt schoolgebouw zoo uitnemend vervuld te zien.

Een der leerlingen drukte daarna hunne erkentelijkheid uit, in eenige door den Onderwijzer vervaardigde dichtregelen.

Ten slotte hieven de kinderen nog een door den Onderwijzer vervaardigden feestzang aan.

Mogten nu de ouders slechts het ware belang hunner kinderen niet voorbijzien, maar ze getrouw ter schole zenden, ze niet vóór het einde van hunnen leertijd wegnemen, en niet aan luttel voordeel het onschatbaar voorregt opofferen dat hun naderhand van zoo oneindig groot en veelzijdig nut zal zijn, het voorregt van wel te zijn onderwezen. Mogten de ouders dat onderwijs, naar hun vermogen door leer en voorbeeld trachten te ondersteunen.

Mogten de hoofdonderwijzers en allen die onder hen onderwijs geven, de waarde van het onderwijs voor de kinderen innig gevoelen, en de regte strekking er aan geven, waardoor het tevens voor verstand en hart dienstbaar moge zijn, en de ontwikkeling van het eene steeds met de vorming van het andere gepaard gaan.

't Is toch niet de pracht en heerlijkheid van 't kerkgebouw maar het woord dat er verkondigd wordt, 't geen er de eigenlijke waarde aan geeft, zoo moge het met onze schoolgebouwen zijn, en naar mate ze de vorigen in aanzien en geschiktheid te boven streven, moge zoo het onderwijs gedurig vooruitgaan ter vorming van de jeugd en hier Christelijke indrukken in de gemoederen worden ingeprent, die in den strijd des levens bestand mogen zijn tegen het verderf dat in de maatschappij heerscht, zal onder het opkomend geslacht velen doen opwassen tot een zegen voor hunne gezinnen en al die hen omringen, tot bolwerken tegen de verspreiding van zedeloosheid en ellende; tot dezulken die nog in hunne grijsheid het onderwijs zullen zegenen dat ze in onze Stadsscholen mogten ontvangen.

— Gedurende het jaar 1853, zijn binnen de gemeente Leyden geboren 673 zoons en 695 dochters, te zamen 1368; levenloos aangegeven 40 zoons en 32 dochters. Overleden 500 personen van het mannelijk en 521 van het vrouwelijk geslacht, tezamen 1021. Gehuwd 253 paren en 2 echtscheidingen ingeschreven.

— Het getal opgenomenen in het werkhuis, in de drie laatste dagen, is geweest als volgt:

8 Januarij 721 volwassenen, 287 kinderen, te zamen 1008.
9 » 617 » 254 » » 871.
10 » 716 » 312 » » 1028.

— De erfgenamen van Mevrouw Douairière Lewe tot Aduard hebben aan de Diakonie der Ned. Herv. gemeente alhier aangeboden eene gift van *f* 3000 en aan het Minnehuis eene van *f* 500. De overledene woonde in de laatste jaren niet meer alhier, doch onderscheidene Instellingen konden jaarlijks getuigen, dat zij de behoeftigen harer vroegere woonplaats niet vergeten had.

— Het *Policieblad* meldt het volgende: De Officier van Justitie te Leyden maakt bekend, dat hem dezer dagen is gebleken, dat de aangeteekende brief met geldswaarde, den 2den Dec. jl. van Leyden naar Rotterdam verzonden, werkelijk den volgenden dag aldaar is ontvangen; moetende de hem gedane aangifte der vermissing aan verregaande, naauwelijks verklaarbare achteloosheid der belanghebbenden worden toegeschreven.

— Het vergrooten van de R. K. kerk te Alphen en het bouwen eener pastorie is door M. v. d. Elst aangenomen voor *f* 12,500.

— De Directie van den Rijnspoorweg heeft bekend gemaakt, dat het vertrek van den eersten trein van Amsterdam een kwartier vervroegd en dus op 7 ure 45 min. is bepaald.

— Sedert 12 December tot 7 Januarij waren er buiten de Willemspoort te Amsterdam 350,000 emmers duinwater afgeleverd.

— Aan de stadswaag te Alkmaar zijn in 1853 gewogen 4,506,263 Ned. ℔ kaas; de grootste markt was die van 23 December, namelijk van 191,891 ℔. De daaraanvolgende was van 8 Julij, met 170,895 ℔.

— Van den Helder en van 't Nieuwe Diep zijn in 1853 naar Londen uitgevoerd: 4,459 beesten, 1,281 kalveren, 38,698 schapen, 147 varkens en 5 paarden.

— Van Hellevoetsluis wordt berigt, dat aldaar den 7den aangekomen is het Nederlandsch barkschip Schoonderloo, Kapitein A. F. Marmelstein, van Tjilatjap naar Rotterdam bestemd. Door dezen gezagvoerder was den 20sten December ll., op 47 gr. 47 min. NB. en 19 gr. WL., ontmoet het Amerikaansch schip Edward Fletcher, van Boston, hebbende den grooten en bezaansmast verloren, en zijnde in zinkenden staat; de tweede stuurman en 2 matrozen waren over boord geslagen; 8 man zijn door hem met eigene boot afgehaald en gered. — Nog heeft Kapitein Marmelstein den 24sten Dec., op 47 gr. 12 min. NB. en 11 gr. 7 min. WL., gepraaid het Amerikaansch schip Conder, van Belfast naar New-York bestemd, hetwelk mede in nood was; daarvan zijn door hem gered 28 personen, waaronder de Kapiteinsvrouw, 4 vrouwen en 5 kinderen, benevens nog 4 passagiers.

— In de havens der stad Groningen waren in 1853, 62 nieuwe schoener-, galjoot- en kofschepen gebouwd en opgetuigd, en bovendien nog een aantal groote tjalkschepen.

— Te Godlinze in Groningen, had een knecht van den landbouwer A. Bos, op Nieuwjaarsdag, zooveel sterken drank gebruikt, dat hij aan de gevolgen daarvan dienzelfden dag is overleden. — Zoo wordt ook van een voddenraper te Parijs gemeld, 68 jaren oud, die gewed had in een uur tijds een kan brandewijn naar binnen te zullen slaan; hij deed het ook, doch den volgenden dag was hij een lijk.

— In de buitengewone Vergadering der Prov. Staten van Overijssel is de Heer Mr. W. H. Cost Jordens als Lid van de Eerste Kamer herkozen.

— In den laten avond van den 3den is er bij den Gemeente-Ontvanger te Hoogeveen een stoute diefstal gepleegd, terwijl deze met zijne vrouw elders waren. Er is een kistje weggenomen met omstreeks *f* 2,000, welk kistje met nog *f* 327 op een afstand van het huis in den morgen gevonden is.

— Te Vries in Drenthe zou ll. Woensdag de knecht van den smid R. Staal op houtduiven schieten; hij laadde daartoe het geweer, maar zette het om de eene of andere reden in de smederij; ondertusschen kwamen de beide kinderen van Staal, een van 4 en een van 8 jaren, ook daarin; de oudste ziet het geweer, neemt het op, legt het spelende op zijn jongste broertje aan, trekt af en schiet het kind dwars door het hoofd, zoodat het dadelijk dood nedervalt.

— Uit Kopenhagen wordt van den laatsten December geschreven, dat men daar lenteweder had, en dat behalve één dag, toen de thermometer 2 graden onder nul aanwees, men geheel het jaargetijde niet van de koude had te lijden. De vaart op den Sond was volkomen onbelemmerd.

— Vervolg en Slot van een reis door het Overvaalsche aan de Kaap de Goede Hoop, met eenige bekorting uit de *Amst. Courant* overgenomen. Zie ons nommer van 9, 25 November, 26 en 28 December.

Wij haastten ons nu in westelijke rigting voort, door onbewoonde en bewoonde streken, tot dat wij aan gindsche zijde van de Moriqua, eene schoone welbebouwde streek vonden. Vriendelijke bewoners vergezelden ons naar de kerkplaats, in de streek genaamd Klein Moriqua, eene liefelijk gelegen hoeve, behoorende aan den Heer Marnewick. Ook daar was eene talrijke gemeente verzameld.

Het huisgezin van Jan Enslin, het hoofd van eene fanatische partij aldaar, ook wel Jeruzalem-gangers genoemd, was nagenoeg uitgestorven, en velen zochten thans den troost des Evangelies, die eenigen tijd geleden weigerden naar hetzelve te hooren. Doch ook nu waren eenige huisgezinnen weggebleven. De partij, waarop ik doel, schijnt bij den dood harer aanvoerders, uitgestorven te zijn.

De Ouderling Mocke was kort geleden gestorven, en er was niemand om zijn ledige, zoo waardiglijk vervulde plaats in te nemen. De beide broeders diakenen Grobler en Roets weigerden ons hunne hulp niet. In de nabijheid van de kerkplaats was de woning van den Heer Inglis, en een weinig verder, die van den Heer Edwards, zendelingen, wier namen in den laatsten tijd, helaas! maar al te ruchtbaar zijn geworden. Er was eene goede verstandhouding, vooral tusschen den Heer Inglis en de boeren der omstreken; en beide spraken zij met veel lof van den Heer Scholz, sints overwinnaar van Sechele, die ook niet ver van de kerkplaats woont. Zigtbaar was ons de weldadige invloed, dien de omgang van den Heer Inglis op sommige boeren had; en nooit heeft hij geweigerd, waar hij kon, aan sterfbedden of elders, het woord van Christus te spreken. Maar dit alles heeft nu opgehouden. En thans is er in het ruime gebied van het Overvaalsche, misschien niet meer dan één verkondiger des Evangelies bij blank of zwart! Ik weerhoude mij van eenige aanmerkingen op dit alles. Slechts ééne vraag kan ik niet nalaten te doen. Ik doe deze vraag den Heer Piet Scholz, den oud-ouderling thans landdrost van Staaden, den edelen volksraad, ik vraag eenen iegelijk welgezinden broeder in het Overvaalsche: Wilt gij het beletten, dat er aan de honderden en duizenden Kaffers, die in uw gebied wonen, het Evangelie wordt verkondigd? — En antwoordt gij, neen! — ziet dan toe, of de weg hiertoe niet reeds is geopend, door de verdrijving der zendelingen! —

Toen onze arbeid was afgeloopen, bezochten wij de streek waar de zendelingen arbeidden, met veel genoegen. Het is een land vruchtbaar en waterrijk, — een land van koren en metaal. Wij keerden toen de volgende dag begon te dalen, terug, niet weinig verkwikt door hetgeen wij gezien en genoten hadden. Nu zetteden wij de reis voort, over de plaats van den hulpvaardigen vriend Buis, waar Zilkaats eens woonde, en Lindley, de broeder van goed gerucht en vele verdiensten aan onze landgenooten, in vreeze leefde, tot dat de kommando, onder Hendrik Potgieter, het land van den dwingeland bevrijdde. De plaats heet: Lindley's Post. Van gindschen bergrug, dien men u hier met den vinger wijst, zag Zilkaats het aan hoe de zijnen verslagen werden en vlugtten.

Nu gingen wij, onder goed geleide, over Malemane, waar wij langs den weg eenen druipkelder bezochten, en over de Malopo, waar mijn reisgenoot de zendeling Ludorff, en ik later, eene wonderlijke grot, en eenen wijden, in vaste rots aanwezigen waterbak, van onbekende diepte, bezocht. De broeder Ludorff, die èn als Evangeliedienaar, èn als Geneesheer, de aan de Malopo wonenden, uit liefde behulpzaam is, kwam ons voor de verdere reis »Gods zegen" wenschen. De waardige van der Merwe werd onze gids, langs den eenzamen weg, die ons slechts de langgewenschte vreugde aanbood van het gezigt van 7 leeuwen en leeuwinnen, die voor ons weken. Langs dezen weg zag ik ook voor het eerst eenige van de ongelukkige zoogenaamde Bosjesman-Kaffers. Zij zijn de slaven van andere Kaffers, of leven zonder woning, van de jagt, zelfs van allerlei ongedierte.

Van Hartebeest-fontein, de plaats van den broeder diaken Wessel Badenhorst, die velen de kostbaarste plaats in het Overvaalsche achten, — was het niet ver meer naar de kerkplaats, voor de menschen aan Onder-Vaalrivier. Ook daar waren er velen. En toen de diensten aldaar waren vervuld, als overal elders, bevonden wij ons op den bepaalden dag, te Potchefstroom, aan de Mooirivier terug; waar bij de blijdschap der broederen kerkeraden en der gemeente, ook de dankbaarheid werd uitgedrukt, over onze, door zoo vele gevaren heen, gelukkig volbragte reis. Hier troffen wij nog de talrijkste gemeente aan. De kerk bevatte haar niet; weshalve wij tweemaal op den voormiddag hadden te prediken, opdat een ieder plaats kon verkrijgen. Mijne belofte werd voldaan, door de aanneming van allen, die de blijken gaven dat zij gedurende den tijd onzer reis, ijver hadden aangewend, ter verkrijging van kennis in Gods Woord. Menige gewigtige zaak werd door ons aan het hoofd van den kerkeraad tot een gewenscht einde gebragt. En toen namen wij, bedroefd maar onder vele liefelijke herinneringen, die onuitwischbaar blijven, afscheid van de gemeente en de lieve broederen; velen van wie ik op aarde gewis niet weêr zal zien, maar toch eens daarboven door Gods genade.

»Moge onze arbeid niet ijdel zijn gebleven!" was de bede, voor het Overvaalsche, waarmede ook eindelijk mijn broeder en ik van elkander afscheid namen. En »mogen deze regelen den lezer eene opwekking zijn om, gedachtig aan onze Overvaalsche broederen, voor de bediening der genade, waarmede God hem bevoorregt, door gezindheid en wandel, dankbaarheid jegens Hem te betoonen!" is de bede waarmede u groet,

Geliefde Lezer,

Uw Broeder in Christus,

Zwartebergen, April 1853. J. H. NEETHLING, Hz., V. D. M.

'S GRAVENHAGE, 10 Januarij.

Z. M. heeft benoemd tot gewoon Hoogleeraar in de Faculteit van Bespiegelende Wijsbegeerte en Letteren aan de Hoogeschool te Groningen Dr. W. J. A. Jonckbloet, Hoogleeraar in die Faculteit aan het Athenaeum te Deventer.

— Z. M. heeft F. H. van den Helm, te Maarsseveen en J. Muller de la Faille, te Rotterdam, op hun daartoe gedaan verzoek, eervol ontslagen als Notarissen; terwijl Z. M. heeft benoemd tot Notaris te Maartensdijk J. J. van den Helm, thans Griffier van het Kantongeregt te Maarssen en Candidaat-Notaris.

Nog heeft Z. M. benoemd tot Ontvanger te Sexbierum, den Heer G. van Baalen, thans surnumerair.

— Z. M. heeft bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, benoemd: tot Hoofd-Commies Mr. M. M. von Baumhauer, tot dusverre Commies, en tot Commiesen: F. J. Tavernee, A. L. van der Harst, D. Casteleijn en H. F. Claasen, tot dusverre Adjunct-Commiesen.

— Bij Koninklijk Besluit van den 6den, is aan den Heer Mr. J. Pols, Hoofddirecteur der posterijen en Directeur van het Postkantoor te 's Gravenhage, vergund het aannemen en dragen der versierselen van Kommandeur der tweede klasse van de Koninklijke Hannoversche Guelphen orde, hem door den Koning van Hannover geschonken.

— Door Z. M. zijn tot belooning wegens onderscheiding bij de krijgsverrigtingen in het Palembangsche, in de tweede helft des jaars 1852 en in de eerste maanden van het jaar 1853, benoemd: tot Ridders der 4de klasse van de Militaire Willemsorde: de Majoor H. W. van Rynbergh; de 1ste Luitenant, Adjudant bij den Militairen Kommandant van Palembang, W. J. A. Visser; de 1ste Luitenant B. F. E. J. Klamberg, en de 2de Luitenant A. C. van der Boon; allen van het wapen der infanterie van het leger van Nederl.-Indië; met bepaling, dat bij afzonderlijke dagorders, zoo in Nederland als Indië, eervol zullen worden vermeld: de Kapitein A. J. F. d'Aumerie; de 2de Luitenants J. J. Severyn en J. H. C. W. M. J. Gerlach; de Sergeanten P. van Oers en J. Schneider, en de Korporaals J. G. Snyders en W. van Oyen; allen mede van het wapen der infanterie van het leger in Nederl.-Indië, alsmede: de buitengewone Controleur der 1ste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Palembang A. L. P. de Serière.

— H. M. de Koningin heeft aan de Armen-bewaarschool te Alkmaar en aan de Sophia-school te Zevenbergen, elk ƒ100 gegeven.

— De Nassausche Regering heeft den Vrijheer von Bock Hermansdorff, benoemd tot Gezant bij ons Hof.

— Men verneemt, dat de aanleiding tot het besluit van den Heer v. Doorn, om zijn ontslag te verlangen uit de betrekking van Minister van Financien, moet worden gezocht in eenig verschil van gevoelen, waarvan bij de beraadslaging over het bekende voorstel der negen leden, in zekere mate, is gebleken, en waarbij de Heer v. Doorn heeft te kennen gegeven, dat naar zijn inzien aan geene afschaffing van belasting kon worden gedacht, zoolang de bijdrage uit de koloniale geldmiddelen niet konde worden ontbeerd; terwijl de Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie van oordeel waren, dat er omstandigheden zouden kunnen ontstaan, onder welke dit tijdpunt niet zoude behooren te worden afgewacht, om tot de voordragt van eenige ontheffing te mogen besluiten; — inzonderheid, indien de hoop op eene vredelievende oplossing der Oostersche verwikkelingen niet geheel mogt worden afgesneden, en de vrees voor oorlog mogt verdwijnen.

HAARLEM, 7 Januarij.

In den nacht van 5 op 6 dezer is alhier in 76-jarigen ouderdom overleden de Heer P. J. Prinsen, sedert eene reeks van jaren en tot aan zijnen dood Directeur van de alhier gevestigde kweekschool voor onderwijzers. De overledene had zich groote verdiensten verworven, door zijne bekende verbeteringen der leerwijze voor het lager onderrigt, en door het onderwijs van de wetenschap welke de leermeesters behoeven, om naar eisch aan hunne verpligting te kunnen voldoen.

— Na eenige dagen arbeids is het gebrek in de ijzeren buis van de Duinwaterleiding, in het Sparen, bezuiden deze stad, hersteld. Het schijnt, dat het was ontstaan door het verzakken van een der stutten, waarop de buis berust, welke daardoor eene bogt, en door het bezwijken van schroeven, eene opening heeft bekomen. De plaats van het gebrek eenmaal met zekerheid bekend, en bereikbaar, was het spoedig verholpen. (*H. Cour.*)

VLISSINGEN, 6 Januarij.

In 's Rijks dok alhier liggen, behalve de fregatten de Rijn en Palembang, de stoomboot Hecla, en de Keizerlijke Russische oorlogs-korvet Navarine, 41 groote handelsschepen, met verschillende rijke ladingen, terwijl reeds 21 dergelijke schepen in de westerhaven liggen, en uit verschillende havens nog 70 of 80 schepen verwacht worden. De Kommandant van het Russisch korvet was naar 's Hage en een Officier naar St. Petersburg vertrokken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 7 Januarij.

De uitrusting van oorlogschepen wordt op de Rijkswerven met kracht voortgezet.

— De beroemde romanschrijver S. Warren heeft thans een nieuw werk in handschrift gereed, waarvoor hij reeds de hem door een boekhandelaar alhier geboden som van 2,500 £ (ƒ 30,000 Ned.) heeft van de hand gewezen.

— Nabij Bury in Lancashire is dezer dagen een ezel gestorven, ruim 70 jaren oud; de familie Cornwallis had hem eenen gemakkelijken ouden dag bezorgd.

— De bewoners dezer stad die belang hebben bij de ontginning van mijnen, zijn verrast door de tijding dat de kopermijn in Cornwallis, Tremolet Down genoemd, eene werkelijke goudmijn is, met onuitputbaren bodem. Bij twee verschillende proefnemingen, leverde zij de verbazende opbrengst van acht oncen zuiver goud per ton. Deze nieuwe mijn neemt dus den eersten rang in onder alle europesche mijnen, wat de opbrengst betreft. Men verneemt dat de gelukkige aandeelhouders eene vergadering zullen beleggen om twee machines van Berdan te bestellen, ieder met vier bassins, bovendien een stoomwerktuig dat 1000 tonnen per maand kan opheffen en zuiveren, hetgeen tegen 8 oncen per ton goud, eene waarde geeft van £ 30 per ton, of 1000 ton per maand £ 30,000; terwijl de kosten van opdelving en zuivering, met inbegrip der kroonregten £ 5000 beloopen, zoodat derhalve een winst ontstaat van £ 25,000 elke maand of £ 300,000 's jaars. Elk aandeel zou dus doende eene waarde van £ 400 erlangen.

— Het tijdschrift de *Economist* berekent, in afwachting der officiele opgaven, den totalen uitvoer van Britsche voortbrengselen over 1853 op het verbazend groote bedrag van ruim 94 millioen £.

— Het vervoer over de spoorwegen hier te lande had in 1852 nagenoeg 15 millioen £ onzuiver opgebragt. De opbrengst over 1853 wordt op nagenoeg 17 millioen of 13 pCt. meer berekend. De uitgebreidheid van het spoorwegnet was in 1853 weinig of niet grooter dan in 1852.

BELGIE.

BRUSSEL, 5 Januarij.

De *Moniteur* heeft de aanspraken medegedeeld waarmede hoofden van voorname staatscollegien, militaire en kerkelijke autoriteiten den Koning bij den aanvang des jaars begroet hebben. De opmerkelijkste daaronder is de aanspraak van den Voorzitter van het bestuur der Brusselsche Hoogeschool. Hij zeide dat Belgie thans in het genot was van al de vrijheden die een volk genieten kan; dat eene derzelve, de vrijheid van onderzoek, die zoolang geweigerd of bestreden was, door de Brusselsche Hoogeschool boven alle andere werd gesteld; hij gewaagde van »de zelfverloochening waarmede de voorzaten, twee eeuwen geleden, werkzaam waren om de middeneeuwen van hare misbruiken te zuiveren, om het geweten uit de duisternis tot het licht te brengen, om den fakkel der waarheid weder te ontsteken, die, sedert de wereld heeft verlicht, zonder zijne vijanden te verbranden." »Onze vooronders, zeide hij verder, worstelden tegen eene drievoudige dwingelandij: tegenover het despotismus des geloofs stelden zij de gewetensvrijheid; tegenover het despotismus van het vooroordeel de verspreiding van kennis; tegenover het despotismus van den degen het leerstuk der algemeene souvereiniteit."

Gewagende van den Doctorstitel dien eene der oude Engelsche hoogescholen aan den Kroonprins van Belgie onlangs heeft verleend, zeide de woordvoerder der Brusselsche Hoogeschool: »Uwe doorluchtige zoon heeft zich daarbij kunnen herinneren dat in Engeland de stichter der redelijke wijsbegeerte tevens de raadsman der Koningin was; dat Willem III, de schepper der constitutionele staatsinrigting, de vriend was van een anderen wijsgeer, den stoutsten denker welligt van zijnen tijd (J. Locke); en dat de wijsbegeerte, na bij de geboorte der representative-monarchie haren bijstand te hebben verleend, de trouwe gezellin en de hechtste steun dier monarchie is gebleven."

De Koning heeft de aanspraken niet dan met eenige algemeene uitdrukkingen beantwoord.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 Januarij.

Bij de receptie den 2den dezer des avonds op de Tuilerien, heeft de Keizer bij herhaling het woord gerigt tot den Turkschen Gezant Vely-Pacha, en o. a. vrij luid, dat ieder het kon hooren, tot dezen gezegd: »Verzeker uwen Vorst van mijne volkomene vriendschap en van mijne medewerking." Op Nieuwjaarsdag betoonde de Keizer zich bijzonder minzaam jegens den Pauselijken Nuntius. Ook tot dezen sprak hij eenige woorden met betrekking tot de oostersche kwestie: »Zeg aan Z. Heiligheid," zeide de Keizer, »dat ik hoop dat alles wel zal gaan, en dat ik reden heb op mijne bondgenooten te vertrouwen."

— De Minister Drouyn de Lhuys heeft eene circulaire aan de Gezanten buiten 's lands uitgevaardigd, waarin hij onder anderen aanwijst, dat bij geen tractaat het binnenloopen eener vloot in de Zwarte Zee verboden wordt, wanneer zulks met goedvinden des Sultans geschiedt; dat het vereenigd eskader tot dusverre in den Bosporus is gebleven, in het vertrouwen, dat de Russen zich van een aanval ter zee zouden onthouden, daar de vloot anders eene meer werkdadige houding zou hebben aangenomen, wat nu door het gebeurde te Sinope noodzakelijk is geworden; de Mogendheden toch zijn overtuigd van de noodzakelijkheid om de ongeschondenheid van het Turksche Rijk te handhaven, waarop reeds door de bezetting der Vorstendommen inbreuk is gemaakt; zij van hunne zijde verlangen een waarborg voor de herstelling des vredes in het Oosten op voorwaarden, waardoor het evenwigt van Europa niet verbroken wordt, weshalve besloten is dat de vereenigde vloten de Zwarte Zee zullen binnenstevenen, om te waken dat de Turksche vlag op Ottomannisch gebied aan geen vernieuwden aanval van de zijde van Rusland zij blootgesteld. Hij hoopt, dat door het genomen besluit botsingen zullen worden voorkomen, welke door de Kabinetten van Parijs en Londen met leedwezen zouden worden gezien, en dat het Russische Kabinet Europa aan geene nieuwe proeven zal willen blootstellen.

— Er zijn 40,000 man van de ligting van 1852 tot werkelijke dienst opgeroepen ter vervanging van de ontslagen manschappen der ligting van 1846.

— In 1853 zijn er hier te lande 8,060 drukwerken in het licht verschenen, zijnde 204 minder dan in 1852.

— De *Gazette de France* meldt uit Stuttgardt, dat de door de *Augsb. Allg. Zeit.* medegedeelde tijding, dat Prins Napoleon, neef des Konings van Wurtemberg, de oudste dochter van den Markgraaf Willem van Baden, oom van den Regent, zal huwen, bevestigd wordt. De Prinses Sophia, die in April e. k. haar 20ste jaar zal bereiken, is de nicht der Koningin van Wurtemberg.

— De Koningin van Spanje is den 5den van eene dochter bevallen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 8 Januarij.

Alhier is een man gefailleerd, met eene schuld van 80,000 thl., die algemeen den naam had van zeer rijk te zijn. Hij is bezitter van onderscheiden grondeigendommen en zijn huis in de Charlottenstraat is met spilzieke pracht gemeubeld. Nog weinige dagen voor Nieuwejaar zag men hem in een prachtig rijtuig door de straten rennen. Hij was de grootste geldafperser dien men hier kende. Hij is van zeer geringe afkomst, en op wat wijze hij zoo plotseling zijn vermogen verworven heeft, is tot hiertoe een raadsel, maar nog meer heeft hij verteerd.

— De Oostenrijksche Regering heeft een besluit genomen, hetwelk voor de volksvoeding niet onbelangrijk geacht wordt. Op een uitvoerig rapport van het hoofd-collegie, voor de zaken rakende de algemeene gezondheid, is het verkoopen van paardenvleesch in de slagterswinkels en andere voor het publiek openstaande inrigtingen veroorloofd. Zoowel hier als te Keulen en andere steden hadden zich reeds voor eenigen tijd vereenigingen gevormd, ten doel hebbende om door eigen voorbeeld het vooroordeel tegen te gaan, hetwelk bij velen tegen het gebruik van paardenvleesch bestaat.

— In 1853 zijn te Hamburg aangekomen 4,174 schepen, zijnde 266 minder dan in 1852; onder de aangekomenen waren 369 onder Nederl. vlag.

— Op Nieuwjaarsdag vond men in de nabijheid der stad Oldenburg een doodgevroren man liggen, die zich tot op het hemd had uitgekleed en zijne kleederen nevens zich had nedergelegd, welke vreemde handelwijze zich alleen hierdoor laat verklaren, dat hij beschonken geweest is en in de meening verkeerde dat hij zich voor zijn bed bevond.

— Uit Wiesbaden wordt van den 2den geschreven: Naar men verneemt is de Bisschop van Limburg thans overgegaan tot het benoemen en verplaatsen van geestelijken, hetgeen tot dusverre door den Hertog van Nassau geschiedde. Deze van zijnen kant heeft, door inbeslagneming der kassen waaruit die geestelijken moeten worden bezoldigd, getracht aan die aanmatiging een einde te maken.

— Uit Wurtemberg wordt officieel gemeld, dat de ontstane kerkelijke geschillen tusschen de Regering en de R. K. Bisschop waren bijgelegd.

RUSLAND.

De oudste inwoner van Moscou, de Heer Peter Sosnovsky, is aldaar in den ouderdom van ruim 122 jaren overleden. Hij was geboren onder de regering der Czarin Anna-Ioannovna, den 4den Augustus 1731. Op zijn tiende jaar werd hij op de schilderschool te Petersburg geplaatst, en hield zich tot zijn 57ste jaar met de schilderkunst bezig, waarin hij zich loffelijk onderscheidde. Toen trad hij in militaire dienst als onder-officier, en woonde achtereenvolgens onderscheidene veldtogten bij; acht jaren later nam hij zijn ontslag met den rang van kapitein; doch toen in 1812 geheel Rusland de wapenen opvatte, nam ook de 81jarige Sosnovsky wederom dienst als vrijwilliger en streed dapper mede.

TURKYE.

KONSTANTINOPEL, 26 December.

De Porte heeft een besluit bekend gemaakt, om den krijg door te zetten, en niet te onderhandelen, dan na het ontruimen der Vorstendommen, doch dit besluit scheen de Ulema's en de Oud-Turksche partij nog niet te hebben bevredigd.

Volgens de berigten van den 26sten was de bezetting van de hoofdstad versterkt, en werd in de kazernen bijeengehouden; talrijke afdeelingen doorkruisten de stad om elke zamenscholing, die eenig dreigend aanzien bekwam, uit een te drijven. Het ministerie was nog door eenige buitengewone bewindslieden versterkt en had zich permament verklaard. Honderd Softa's waren vooreerst naar Candia verbannen, en daaronder zonen van zeer hooggeplaatste Turken.

— De Russen waren in Azie in aantogt zoowel naar de zijde van Battoem, als naar den kant van Kars.

— Het officiële dagblad bevat de volgende kennisgeving van den 22sten: De verbonden Mogendheden hebben de Verhevene Porte bekend gemaakt met de vredelievende bedoelingen die het Russische Hof steeds betuigt; en daarbij van haren kant ook de Keizerlijke Regering in dien geest aansporende, heb-

ben zij gevraagd welke voornemens het te dien aanzien had. Dien ten gevolge is de zaak den 17den en den 18den dezer maand in beraadslaging gebragt bij den Grooten Raad, welke te dien einde was zamengeroepen en bestond uit alle Ministers, Vesiers, Ulema's, Hoofd-Officieren der Land- en der Zeemagt en andere hooge personagien des Rijks.

Er is eenstemmig besloten te antwoorden dat, daar de Verhevene Porte tot den oorlog besloten heeft ten einde hare regten en grondgebied onverkort te houden, een vrede die ze voor het tegenwoordige en voor de toekomst veilig stelt, niet zal worden afgewezen. Eene verklaring strekkende tot bekrachtiging van dat besluit, is van het Hoofd der geestelijkheid uitgegaan, en een Keizerlijk bevelschrift van dezelfde strekking is uitgevaardigd. Het vorenstaande is medegedeeld aan de vertegenwoordigers der vier Mogendheden.

Zoo als de zaak thans staat, betreft het slechts eene eenvoudige vraag en antwoord. Thans is er geen sprake van vrede. Er is zelfs geen wapenstilstand gesloten. Wij blijven in staat van oorlog, en depêches met berigt van het voorgevallene zijn gezonden aan de Bevelvoerders der legers aan den Donau en in Klein-Azië, opdat geen stoornis worde gebragt in den gang der krijgsbedrijven.

— De geschillen tusschen Engeland en Perzië zijn bijgelegd.

ZWEDEN.

De vloot telt 10 liniescheepen, 8 fregatten, 8 korvetten en brikken, 6 schoeners, 8 mortiersloepen, 256 kanonneerbooten en 12 stoombooten; het personeel der bevelvoerders bestaat uit 7 admiraals, 40 kapiteins en 200 andere zee- en zee-artillerie-officieren. De zeemagt van Noorwegen bezat op het einde van 1851 slechts 2 fregatten, 4 korvetten, 1 brik, 5 schoeners, 5 stoombooten en 136 kanonneerbooten, tot wier bemanning 30,000 zeelieden (even zoo veel als in Zweden) waren aangenomen, doch waarvan slechts een tiende gedeelte in werkelijke dienst is.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN, —

Brengen bij deze ter kennis van de Kiesgeregtigden, dat ingevolge Art. 8 der Gemeentewet, de verkiezing, ter vervulling van eene plaats in den Gemeenteraad, die door het *genomen ontslag*, door den Heer Mr. JAN BAKE, openvalt: — zal plaats hebben op Dingsdag den 24sten Januarij aanstaande.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

LEYDEN, 9 Januarij 1854. VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN, —

Gehad hebbende het verzoek van WIEBE RIENKS wonende binnen deze gemeente, om in het Huis aan de Pieterskerkgracht Wijk IV, No. 682, een Fornuis te mogen plaatsen *tot het smelten van Koper*.

Gelet op Zr. Ms. besluit van den 31sten Januarij 1824, rakende vergunningen ter oprigting van sommige Fabrijken en Trafijken;

Brengen bij deze ter kennis van alle daarbij belanghebbenden, dat tot het hooren der Eigenaars en Bewoners van de naastbijgelegene en belendende Panden, ten opzigte der Informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd, op het Raadhuis dezer Gemeente op Donderdag den 12den Januarij aanstaande, des middags ten 12 ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen opgemeld verzoek op dien tijd in te brengen, terwijl bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden, zich tegen de inwilliging hiervan niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voorn.,

LEYDEN, 9 Januarij 1854. VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

KERKNIEUWS.

Ds. G. L. van Loon, te Edam, heeft het beroep naar Zwolle aangenomen. Ook heeft Dr. N. Beets te Heemstede het beroep naar Utrecht aangenomen.

GRONINGEN, 4 Januarij. Ter voorziening in de vacature, ontstaan door het Emeritaat van Ds. A. C. van Eldik Thieme alhier, is door den Breeden Kerkeraad het navolgende twaalftal van Predikanten opgemaakt: DD. van der Zwaag, te Dronrijp; Zaalberg, te Deventer; Marissen van Loon, te Kampen; van Berkum, te Stiens; de Keyser, te Arnhem; van Oosterzee, te Oirschot; Dr. Junius, te Tiel; Donner, te Leens; Hoek, te Oudeschoot; Uden Masman, te Meppel; Dr. Boon, te Zuidwolde, en Vinke, te Leeuwarden.

SNEEK, 6 Jan. Ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van Ds. Vinke naar Amsterdam, heeft de Kerkeraad der Ned. Herv. gemeente alhier, met eenparige stemmen beroepen Ds. H. Oolgaardt, te Zwartsluis.

CORRESPONDENTIE.

Eenige ingezetenen dezer stad zagen dezer dagen met leedwezen dat er van Regeringswege geen maatregelen zijn genomen tot opruiming der sneeuw, al ware het slechts geweest op de hoofdstraten als Breedestraat, Hoogewoerd, Haarlemmerstraat, Beestenmarkt met belendende stegen, alsmede der bruggen op het Rapenburg, Noordeinde, Hoogewoerd enz.

Niet alleen zoude dusdanige maatregel een groot gedeelte der armoedige huisgezinnen gelegenheid tot werk verschaft hebben, maar tevens de ingezetenen van ongelukken hebben gevrijwaard, welke onberekenbaar zouden kunnen zijn bij eene onverhoopte vernieuwing der vorst op half schoongemaakte straten. Het is in 't oogloopend dat vele burgers uit eigene beweging zoo veel mogelijk hierin voorzagen, terwijl van Stadswege eerst Maandag ochtend hieraan begonnen werd voor zoo verre zich de kleine steenen uitstrekken. De steden Rotterdam, Amsterdam, 's Hage enz. die reeds voorleden Zaturdag voor een groot gedeelte de straten voor rijtuigen en voetgangers bruikbaar maakten, mogen tot voorbeeld dienen.

Voorts wordt de Regering opmerkzaam gemaakt op het gevaarlijke om sneeuw en ijs van daken en goten op straat te werpen, waardoor de voorbijgangers ieder oogenblik aan ongelukken bloot stonden, hetwelk men niet alleen van particuliere huizen maar zelfs uit andere gebouwen zag plaats hebben. Y.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed na een langdurig lijden van vier maanden, na voorzien te zijn van de Heilige Sacramenten, onze waarde Tante, Mejufvrouw ALIDA VAN DER ZOM, in den ouderdom van 78 jaren en 6 maanden.

TH. PRINS,

LEYDEN, 6 Januarij 1854. Uit allen Naam.

Voor de ontvangene bewijzen van deelneming en belangstelling bij het overlijden van mijne dierbare Echtgenoot GERARDINA WILHELMINA VROLIK, betuig ik bij deze ook namens mijne kinderen mijnen welmeenenden dank.

LEYDEN, 5 Januarij 1854. J. C. ZAALBERG.

Een **eerlijke Werkmeid**, of **Noodhulp** wordt in een fatsoenlijk Burger Huishouden verlangd, om dadelijk in dienst te kunnen treden. Tot nadere informatien vervoege men zich *in persoon*, bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE, op de Mare.

Een **TOREN-UURWERK** *te Koop*, loopende **acht dagen**; nader informatien te bekomen aan de Fabriek van Uurwerken, van H. W. DE BRUYN, op het Rapenburg te *Leyden*. Brieven *franco*.

PUBLIEKE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg alhier, op Zaturdag den 14den Januarij 1854, des avonds ten 6 ure, bij Opbod en Afslag, van diverse HUIZEN EN PAKHUIZEN, staande en gelegen te *Leyden*, in de Groenesteeg, de Middelste- en Uiterstegrachten, de Vestestraat en het Vrouwekerkhof, breeder bij aangeplakte Biljetten omschreven, en waaromtrent informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris A. WYNSTROOM, te *Leyden*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 9 Januarij.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$60\frac{15}{16}$	$61\frac{1}{8}$	$61\frac{1}{8}$
Dito Certificaten	3 "	$72\frac{5}{8}$	73	$72\frac{7}{8}$
Dito dito	4 "	$91\frac{5}{8}$	$91\frac{7}{8}$	$91\frac{7}{16}$
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$ "	$91\frac{1}{2}$	$91\frac{3}{4}$	—
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$ "	124	—	—
O. I. Leening	4 "	$91\frac{1}{8}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg	$4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3 "	63	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{2}$
Dito dito	$4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5 "	$103\frac{5}{8}$	104	$103\frac{5}{8}$
Dito dito 1828 en 1829	5 "	$102\frac{3}{4}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 "	—	—	—
Dito 1840	4 "	$86\frac{3}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4 "	$85\frac{3}{4}$	86	—
Dito dito Nieuwe	4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6 "	—	—	—
Certificaten van dito	6 "	$93\frac{3}{4}$	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 "	153	—	—
Dito Obligatiën	4 "	—	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	$19\frac{13}{16}$	20	$19\frac{15}{16}$
Dito Obligatiën	3 "	42	$42\frac{3}{8}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3 "	38	$38\frac{3}{8}$	$38\frac{1}{16}$
Bewijzen Coupons		$4\frac{5}{8}$	$4\frac{7}{16}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5 "	—	—	—
Dito	4 "	—	—	—
Dito Metall.	5 "	70	$70\frac{1}{2}$	$70\frac{1}{4}$
Dito Nieuwe	5 "	$85\frac{1}{2}$	$86\frac{1}{8}$	$86\frac{1}{8}$
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$ "	36	$36\frac{1}{2}$	—
BELGIE, Banc.	$2\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$ "	$48\frac{1}{2}$	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5 "	$94\frac{1}{2}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	3 "	$35\frac{1}{8}$	$35\frac{1}{4}$	$35\frac{9}{16}$
Dito dito	4 "	—	—	—
PERU	$4\frac{1}{2}$ "	$61\frac{1}{8}$	$61\frac{3}{8}$	$61\frac{1}{4}$
VENEZUELA	$3\frac{1}{2}$ "	—	—	—
MEXICO	3 "	$21\frac{5}{8}$	22	—
AMERIKA, Bankactiën		$3\frac{5}{8}$	$3\frac{11}{16}$	—

Grieken $5\frac{5}{8}$ $6\frac{1}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.